

مناسبات امام خامنه ای مدظله العالی

سجاد ساغری*^۱

روح الله شهمرادی^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۱۵ تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۰۱/۲۲

چکیده

شناخت دیدگاه مناسباتی امام خامنه ای از ضرورت های عصر حاضر برای اقشار جامعه و ملل مختلف جهان می باشد، بی تردید بیشترین تعاملات و مناسبات جمهوری اسلامی با کشورها ملل و فرق و ادیان جهان را در این برهه زمانی شاهد هستیم روش تحقیق نگارش در این مقاله روش اسنادی و توصیفی و برگرفته از سایت دفتر مقام معظم رهبری می باشد تبیین دیدگاه تعاملی و تقابلی حضرت آیت الله العظمی امام خامنه ای مدظله العالی در چهار محور مناسبات با مردم، علما، اقلیت های مذهبی دینی و فرق و مواجیه ایشان با استکبار و استعمار دول خارجی بازآفرینی شده است در دیدگاه رهبر معظم انقلاب بین مردم و انقلاب و رهبری منش و روش تعاملی و همگرایی بیش از هر نوع مناسباتی دیگر برقرار می باشد و دیدگاه نگارنده مقاله بر این اعتقاد قلبی می باشد. آیت الله خامنه ای در دیدگاه تعاملی خویش با روحانیت و مراجع می فرماید هیچ خادم اسلامی نمی تواند نسبت به نظامی که بر اساس اسلام پدید آمده است با انگیزه اسلام حرکت کرده و کار می کند بی تفاوت باشد بی تردید در هیچ دوره ای جز انقلاب اسلامی اتفاق نیفتاده که روحانیت تا این حد در مراتب بالای حکومتی دخیل باشند و در تصمیم گیری های مهم کشور موثر باشند و این نبود جز آنکه فرایند تشکیل حکومت بر اساس حضور روحانیت و به وسیله هدایت آنها انجام شده است و رعایت انصاف و عدالت با سایر ادیان است. سیاست داخلی و خارجی جمهوری اسلامی در قبال مذاهب چهارگانه تاکید بر وحدت و فتوای به حرمت اهانت به بزرگان اهل سنت و همسران پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم می باشد. تقسیم جهان به دو قطب مستضعف و مستکبر حمایت از مستضعفین و تقابل با استکبار می باشد حکومت اسلامی را مدافع حقوق اقلیت های دینی و مذهبی می داند.

واژگان کلیدی

مناسبات تعامل امام خامنه ای همگرایی و واگرایی، تقابل

۱. دانشجوی دکتری، دانشگاه ادیان و مذاهب قم، قم، ایران.

۲. دانشجوی دکتری، دانشگاه ادیان و مذاهب قم، قم، ایران.

مقدمه

مناسبات جمع مناسب در لغت به معنای ربط و پیوستگی، ارتباط، مشابهت، با هم نسبت داشتن و هم شکل شدن است این واژه را ارتباط داشتن با یکدیگر معنا کردند تبادل و داد و ستد و معامله نیز از دیگر معانی آن است مناسبات را عمل متقابل و تاثیر متقابل نیز گفته اند مناسبات در اصطلاح معادل مفهوم برخورد و ارتباط با دیگران است اصطلاح مناسبات بیشتر در ارتباطات سیاسی مطرح می شود ولی اختصاص به مسائل سیاسی نداشته بلکه علاوه بر مسائل سیاسی در بسترهای فرهنگی و اجتماعی نیز رایج است مفهوم مناسبات از دو نوع ارتباط همگرایی و واگرایی تشکیل می شود همگرایی به نحو رواداری و تعامل و واگرایی به نحوه تقابل یعنی مناظره رد و نقد خواهد بود.^۱ همگرایی درمقابل واگرایی قرار می گیرد همگرایی فرآیندی است که طی آن افراد و گروههای اقلیت به منظور دستیابی به منافع و اهداف بالا تر خود را با اکثریت جامعه سازگار می سازد همگرایی در عمل و کارکرد در دو قالب رواداری و تعامل تعریف می شود.

رهبری تقریبی همچون آیت الله خامنه ای تا ۵۰۰ سال آینده نخواهد آمد کما اینکه در هزار سال گذشته کسی چون آیت الله خامنه ای نداشته ایم حضرت حجت الاسلام و المسلمین نواب ریاست محترم دانشگاه ادیان و مذاهب می گویند: رهبری می فرماید هر شیعه ای پشت سر فرد سنی نماز بخواند کافی است و اعاده نماز ندارد البته ما این گلایه را داریم که با وجود این فتاوا اهل سنت پشت سر شیعیان نماز نمی خوانند ولی ما پشت سر آنان نماز میخوانیم وجود آیت الله خامنه ای سراسر تقریب است.

سیاست های کلیدی و راهبردی حضرت آیت الله خامنه ای

در مناسبات با مردم و روحانیون کاملاً همگرا یا نه است تنها با تعداد اندکی انگشت شمار روحانیون غیر منصف و سوء، سیاست روادارانه می باشد. سیاست راهبردی و مناسباتی داخلی تکیه بر وحدت بین همه اقشار مردم و فرق و مذاهب و ادیان مختلف و رعایت عدل و انصاف و مدافع حقوق سایر ادیان و در برابر دشمنان خارجی چون آمریکا و اسرائیل و انگلیس و فرقه بهائیت و وهابیت تقابل می باشد که حائز اهمیت است از دیگر سیاست های راهبردی کشور جمهوری اسلامی و رهبر انقلاب اسلامی حضرت آیت الله خامنه ای حمایت از حزب الله لبنان و شیعیان یمن و مردم فلسطین و حمایت از مستضعفین جهان در مقابل مستکبرین جهان می باشد.

مفهوم شناسی

تعامل

از واژه عمل به معنای عمل کردن و در باب تفاعل بین الاینی عمل کردن دو طرف و به معنای با هم کار کردن و داد و ستد داشتن با یکدیگر است. ارتباط متقابل میان دو یا چند نفر و گروه و به معنای تبادل و با همکاری بین افراد و گروه ها هم، استعمال می گردد تعامل در اصطلاح به معنای اقدام یا اتخاذ موضعی از سوی شخص یا گروهی در مقابل شخص یا گروه های دیگر در حوزه های مختلف اعتقادی علمی فرهنگی سیاسی و غیره می باشد به گونه ای که منجر به پاسخ مثبت طرف مقابل گردد و در عمل پیامدهای سازنده ای بر مواضع، اهداف و منافع طرفین داشته باشد.

رواداری رفق و مدارا

به معنای تحمل کردن و اجازه دادن به کار می رود. ۶- آقابخشی فرهنگ علوم سیاسی صفحه ۲۷۹ دهخدا علی اکبر لغتنامه لغت تعامل ۷- دیکشنری آنلاین آدیس ۸- علی آقابخشی منیر افشاری فرهنگ علوم سیاسی صفحه ۳۱۵. ۹- فولادوند خرد در سیاست صفحه ۶۳ ۱۲۹۸ ۱۹۹۸ اکسفورد. رواداری اصطلاح جدیدی است که در چند سال اخیر وارد واژگان فارسی شده و معادل آن رفق و مدارا است،

که در لغت به معنای نرمی کردن با کسی صلح و آشتی نمودن می باشد ۱۰- ابن منظومحمد بن مکرم لسان العرب جلد ۱۰ ص ۱۱۸ ر ودر اصطلاح به معنای خویشن داری نسبت به عقاید مختلف در حوزه های اعتقادی سیاسی و اجتماعی می باشد. ۱۱- فولادوند خرد در سیاست ص ۶۳

واگرایی

در لغت به معنای تباعد و دوری آمده است. ۱۲- عمیدفرهنگ فارسی ص ۱۰۶۲ واگرایی در اصطلاح برخلاف همگرایی فرایندی است که هرکدام از افراد و گروه های سیاسی اجتماعی مذهبی و غیره به منظور دستیابی به منافع شخصی و گروهی محدود خویش درصدد اقتدار و اعمال کامل و یکجانبه خویش می باشد واگرایی که نتیجه تقابل و ستیز می باشد منجر به اختلاف و چند صدایی در جامعه می شود. ۱۳- جزوه درسی دکتر محمد زرقانی تقابل

در لغت به معنای با همدیگر روبه رو شدن است. در اصطلاح نیز برخلاف تعامل به معنای برخورد و ستیز با آرای مخالف و صاحبان اندیشه های مختلف و عدم تحمل آنها می باشد؛ که در حوزه علمی فرهنگی در قالب مناظره و نقد و بررسی بروز و ظهور می کند. ۱۴- جزوه درسی دکتر محمد زرقانی.

سیاست های تعاملی و مناسباتی مقام معظم رهبری

۱- سیاست های تعامل با کشورها و دولت های خارجی ۲- سیاست های تعاملی و مناسباتی رهبر معظم انقلاب با علما روحانیون و مراجع که نوعا تعاملی و همگرایانه میباشد مگر علمای سو که روادارانه میباشد. سیاست ها و تعامل و مناسبات با

فرقه‌ها و ادیان مختلف تکیه بر اصل وحدت و احترام متقابل ۴- تعامل با مردم همگرایانه سیاست‌های راهبردی و چارچوب نظری رهبری آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای مدظله‌العالی.

در تعامل با کشورهای خارجی با رعایت سه اصل عزت حکمت و مصلحت تقسیم جهان به کشورهای مستضعف و کشورهای مستکبر کسانی که می‌خواهند با ایران ارتباط داشته باشند باید بدانند که اگر ارتباط ارتباط استکباری باشد ملت ایران پس خواهد زد. سال ۱۳۷۶ در دیدار جمعی از کارگزاران و معلمان. عزیزان من قدرت‌های استکباری این گونه اند مسئله خطر حاکمیت استکبار بر بشریت یک مسئله جدی است. ۱۲. ۲. ۱۳۷۵ در جمع کارگزاران و معلمان. مبنا و قوام جمهوری اسلامی ایران به گونه‌ای شکل گرفته است که در مقابل تهدیدها و زورگویی‌ها تسلیم نخواهد شد. دیدار مسئولان وزارت امور خارجه با رهبر انقلاب ۴. ۶. ۱۳۷۲. ما که ملت ایران باشیم ابتدائاً با هیچکس دشمنی نکردیم کشورهای زیادی در دنیا هستند که در مرز به ایدئولوژی و افکار و منطقه جغرافیایی با ما اشتراک ندارند ولی ما با آنها رفت و آمد و معامله و روابط دوجانبه بین المللی داریم ۲۲. ۶. ۱۳۶۸ در دیدار اقشار مختلف مردم تعامل ما در مقابل آمریکا و رژیم صهیونیستی از نوع تقابل می‌باشد تا زمانی که از سیاست‌های غلط خود دست بردارند تا وقتی که سیاست‌های مبنی بر زور و ظلم و فشار به خصومت با ما را ادامه می‌دهند هیاهوی مذاکره و رابطه حرف مفتی است و هیچ کس هم نگفته است. ۲۱. ۵. ۱۳۶۸ بیانات در دیدار وزیر، مسئولان وزارت امور خارجه و روسای نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج کشور. ما با کسی دعوا نداریم ما به کسی که می‌خواهد دوباره بر ما سیطره پیدا کند می‌گوییم نخیر غلط می‌کنی اجازه نمی‌دهیم. ۲۷. ۳. ۱۳۸۳ بیانات در دیدار نمایندگان مجلس در تعامل با دنیا یکی دیگر از شعبه‌های جهاد و شنیان الفاسقین است یعنی جدا شدن از جریان فسق و کفر. باید حسابتان از این جریان جدا باشد با آن مخلوط نشود من هیچ اعتقاد ندارم که با کفار باید قطع رابطه کرد، نه مرز شما با کفار باید معلوم باشد یک وقت هم لازم است که در جای انسان با همان کسی هم که جمهوری اسلامی را قبول ندارد که تعامل کند اما معلوم است که او او است و شما هم شماید مرزها مشخص باشد. ۲۰. ۸. ۱۳۸۳ در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت. { من شنی الفاسقین و غضب الله له } شما به خاطر خدا خشم گیرید خدا هم به خاطر شما خشم می‌گیرد. { وروزاه یوم القیامه }. سیاست انصاف و عدالت با سایر ادیان مبارزه با سایر فرق مذهبی دستساخت و جعلی که توسط سرویس‌های جاسوسی انگلیس آمریکا و صهیونیست برای پیشبرد اهداف سیاسی این کشورها به وجود آمده اند چون بهائیت و وهابیت حمایت از همه جریان‌ها و جریانات معارض رژیم صهیونیستی این رژیم در تعارض آشکار با ارزش‌های انقلاب اسلامی است کنترل و مهار گروه‌های شیعه لندنی سیاست داخلی و خارجی جمهوری اسلامی در قبال مذاهب چهارگانه تاکید بر وحدت و فتوا به حرمت اهانت به بزرگان اهل سنت و همسران پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم می‌باشد.

بیان تعاملات و مناسبات رهبر معظم انقلاب و مردم

مقام معظم رهبری می فرماید مردمی بودن حکومت اسلامی: به دو معناست یکی اینکه مردم در اداره و تشکیل حکومت و تعیین حاکم و شاید در تعیین رژیم حکومتی و سیاسی نقش دارند و دیگر آن که حکومت اسلامی در خدمت مردم است آنچه برای حاکم اسلامی مطرح است منافع عامه مردم است نه منافع اشخاص یا قشر و طبقه معین. نقش مردم در دولت اسلامی نشریه حکومت اسلامی سال دوازدهم شماره ۱ صفحه ۸. از دیدگاه رهبری زمامدار باید ویژگی هایی داشته باشد که برخی از آنها عبارتند از ۱- مقبولیت و محبوبیت زمامدار اسلامی در حکومت اسلامی مردم در تعیین شخص حاکم دارای نقش و تاثیرند. البته در حکومت دینی در مقطعی از زمان حکومت یک حکومت تعیین شده خدایی است و همه مسلمانان این حقیقت را قبول دارند در دوران نبوت و امامت حاکم جامعه اسلامی از سوی خدا تعیین شده و مردم نقش در آن نداشتند. ۲- منتخب بودن زمامدار، زمامداری در عصر غیبت باعصر حضور اندکی تفاوت دارد در عصر غیبت افراد معینی به حکومت و ولایت برگزیده نشده اند بلکه حاکم دارای دو پایه و رکن است رکن اول آمیخته بودن با ملاک و صفاتی که برای حاکم اسلامی تعیین شده مانند دانش تقوا توانایی تعهد و رکن دوم قبول و پذیرش مردم است اگر مردم آن حاکم و شخصی را که دارای ملاک های حکومت است نشناختند و به حکومت نپذیرفتند او حاکم نیست و اگر دو نفر هر دو دارای این ملاک ها بودند آنچه از نظر مردم شناخته و پذیرفته شده حاکم است و قبول و پذیرش مردم شرط در حاکمیت است این همان چیزی است که در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در رابطه با رهبر مورد نظر قرار گرفته است و بر روی آن فکر و تصمیم گیری شده است. ۳- حاکم خادم مردم علاوه بر آنکه مردم در تعیین زمامدار نقش دارند زمامدار اسلامی بر اساس احکام و قوانین اسلامی که حقوق و منافع مردم را تامین می کند به اداره جامعه می پردازد. سرپیچی از موازین اسلام در جامعه ای که اکثریت آن را مسلمانان تشکیل می دهند جایز نیست و در حقیقت نادیده گرفتن اعتقادات دینی مردم است از این زاویه نیز حکومت دینی وظیفه تامین و حقوق مصالح و منافع مردم را تامین می کند به اداره جامعه می پردازد. در جامعه اسلامی حاکمان و زمامداران جامعه با ایمان و اعتقاد مردم و عشق و علاقه آنان سر و کار دارند مردم آنان را دوست دارند و به آنان ایمان دارند آنها را متعلق به خود خادم و مجری خواست های خود می دانند و می پسندند وقتی شورای نگهبان مصوبات مجلس را با موازین اسلامی تطبیق می کند آنچه را بر طبق اسلام است قبول می کند آنچه را بر خلاف اسلام است رد می کند در حقیقت ایمان قلبی اکثریت قاطع ملت را رعایت کرده است در جامعه اسلامی هم در قوه مقننه و هم در مجریه و همه امور زمامداری کشور و ولایت امر نظر خداست و اراده مردم به مراتب بیش از حکومت های دموکراسی حضور دارد. قانونگذاران و مجریان گرچه اصول و احکام را از شرع مقدس می گیرند که منطبق بر ایمان مردم است ولی در این چارچوب همه گونه نوآوری برای منتخبین مردم میسر و ممکن است. مشورت با مردم در جامعه اسلامی یک اصل مسلم است حتی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم با آن مقام و موقعیت مامور می شود تا در امور مردم با آنان مشورت کند.

۴- لزوم تامین رضایت مردم اصل مسلم دیگرست که زمامداران اسلامی همواره دغدغه آن را دارند و خود را در این زمینه موظف می دانند در هر کشوری که عموم مردم از حکومت ناراضی باشند آن حکومت ماندنی نیست این تجربه در کشور ما نسبت به رژیم پهلوی تحقق پیدا کرد حکومت متکفل اداره امور مردم است و برای یک نظام افتخار است که بتواند رضایت عموم مردم را جلب کند. نقش مردم در دولت اسلامی از دیدگاه رهبری نشریه حکومت اسلامی سال دوازدهم شماره یک صفحه ۸. مجله اشارات فروردین ماه ۸۹ مردم ضلع سوم از هرم نظام سیاسی مهمترین پایه و را سختترین امور نظام هستند آیت الله خامنه ای به عنوان رهبر و اندیشمند برجسته اسلامی در فرمایشات خود مردم را دارای کرامت و ارزش و نیز قدرتمند و کارساز می دانند و برای نقش آنان در نظام اسلامی اهمیت بسیاری قائل هستند به گونه ای که مقبولیت نظام اسلامی را وابسته به پذیرش نظام از طرف مردم می دانند. جایگاه مردم در حکومت اسلامی تا به حال در دو محور حق و تکلیف بررسی شده است که به طور خلاصه مهم ترین آنها عبارت است از انتخاب نظام حکومت اسلامی انتخاب مسئولان نظام اسلامی مشورت حاکم اسلامی با مردم نظارت مردم بر زمامداران، مشارکت در قانون گذاری نقش مردم در پشتیبانی و همراهی با دولت حق آزادی برای مردم در چارچوب قانون اسلامی و غیره اندیشمندان و متفکران همواره در بررسی نظام سیاسی اسلام با نگاهی از بالا به نقش و جایگاه حاکم، مسئولان و کارگزاران توجه کردند و به ویژگی ها و باید ها و نبایدهای آنان پرداخته اند اما به جایگاه و ویژگی های مردم که گستره و طیف وسیعی از هرم نظام سیاسی را تشکیل می دهند کمتر توجه شده است در حالی که در یک نظام و جامعه پیشرفته اسلامی باید نقش و جایگاه مردم در حاکمیت نیز، تعریف شده و مشخص باشد چرا که شناخت صحیح در این باره از اموری است که در سرنوشت سیاسی جامعه نقش تعیین کننده دارد.

بیانات رهبری در جمع مردم آذربایجان ۲۹.۱۱.۱۳۹۳

تعاملات و مناسبت با مردم----- دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت های مختلف با رهبر معظم انقلاب، دیدار با دانش آموزان، دانشجویان، نیروهای مسلح، بسیج، سپاه، ارتش، نیروی انتظامی و نظامی، بانوان، روحانیون، جانبازان، خانواده های شهدا، دیدار مردم استان های مختلف کشور با رهبر معظم انقلاب، در سفرهای استانی مقام معظم رهبری برای دیدار مردم و رفع مشکل مردم از نزدیک دیدارها و ملاقات عمومی با مردم بدون تکلف و بیان مشکلات مردم و دستور به رفع مشکلات مردم در سخنرانی های مختلف مقام معظم رهبری در جمع مردم و توجه به ریز ترین مشکلات مردم به آغوش کشیدن مردم و نوازش کردن مردم چون پدری مهربان کجای عالم رهبری مثل رهبر انقلاب که غم مردم را غم خود بداند می توان یافت. دست نوازش بر سر فرزندان شهدا جانبازان و معلمان ادیبان شعرا اهالی سینما تعاملات کاملاً هم گرایانه و در جهت رفع مشکل مردم و غم مردم.

تعاملات و مناسبات حضرت آیت الله العظمی خامنه ای مدظله العالی با ادیان فرق و اقلیت های مذهبی

ما از اسلام آموخته ایم که باید با ادیان دیگر با انصاف و عدالت برخورد کرد این حکم اسلام به ماست آنچه امروز در دنیا مشاهده می شود این است که قدرت ها و دولت های مدعی انصاف و عدالت هیچ انصاف و عدالت را جز در دایره سیاست های تنگ و محدود و ظالمانه خودشان ملاحظه و مراعات نمی کنند شما امروز می بینید در اروپا در امریکا علیه مسلمانان چه تبلیغاتی انجام می گیرد بحث این نیست که چرا مسلمان ها آزادی لازم را در بسیاری از این کشورها ندارند بحث سر این است که چرا امنیت جانی ندارد؛ یعنی حقیقتاً اینجوری است اسلام معتقد است به انصاف. حضرت علی علیه السلام در قضیه حمله به شهر انبار می فرماید من شنیدم این افرادی که حمله کردند به این شهر وارد خانه زن مسلمان و زن غیر مسلمان معاهد یعنی یهود و نصارا که پیمان دارند و در زیر سایه حکومت اسلامی زندگی می کنند می شوند و اذیت می کنند اینها را آزار می کنند ظلم می کنند حضرت می فرماید که اگر مسلمان از این غم بمیرد مورد ملامت نیست. ما امیدواریم انشاءالله بر همین روال حرکت کنیم و پیش برویم خاطرات خوبی هم داریم من غالباً به منازل شهدای ارامنه و آشوری که رفته ام که امسال هم خوشبختانه موفق شدم منزل چند شهید ارمنی رفتم می بینم این ها نسبت به کشورشان احساس تعهد می کنند یعنی واقعاً متعهدانه رفتار کردند زمان جنگ هم من یادم است که عده ای از همین مسیحیان ارمنی آمدند اهواز من در فرودگاه دیدم یک جماعتی نشستند گفتیم اینها چه کسانی هستند گفتن این ها ارامنه اند دارند می آیند جبهه برای کارهای صنعتی ارامنه در کارهای صنعتی و فنی و ماشین و این چیزها مسلطند و برای کمک و خدمت آمدند مرحوم چمران اینها را به کار گرفت این ها زحمت کشیدند خدمت کردن کار کردند و کسانی هم شهید شدند. یکی از اعضای این خانواده های ارمنی که من همین هفته پیش رفتم منزلشان پسرش سر باز بوده گفت سربازی اش تمام شد و ناراحت بود که جنگ هنوز هست میگفت سربازی ام هم تمام شده چه کار کنم بعد گفت اتفاقاً اعلام کردند مثلاً آن کسانی که سربازی رفتن چند ماه سه ماه یا فلان قدر بیایند مجدداً جبهه خوشحال شد خوشحال شد که باز دوباره فراخوانی کردند آمد و رفت جبهه و بعد هم شهید شد و جسدش را آوردن یعنی اینجور احساساتی را انسان در بین هم میهنان غیر مسلمان ما در کشور مشاهده می کند. خوب تلاش کردند و امیدواریم این نظام اسلامی بتواند به وظایف خویش در این زمینه ها عمل کند آنها هم حقیقتاً نسبت به کشور با تعهد به معنای واقعی کلمه رفتار کنند. این رفتارهای جمهوری اسلامی را هم در خارج منعکس کنید یعنی واقعاً بدانند بفهمند در دنیا و دنیای مسیحیت بدانند که در کشور اسلامی این قدر رواداری نسبت به غیر مسلمان ها هست این رواداری که آنجا ها وجود ندارد و چقدر شما شنیده اید مثلاً در آلمان جوانهای نئونازی که حالا افتخار می کنند که نازی اند اسمشان را گذاشتن نئونازی حمله میکنند به یک مشت مسلمان به مسجد مسلمانان می زنند می کشند تعقیب درست و حسابی هم نمی شوند ماهم نشنفته ایم یا آن دختر خانم جوان عرب را که مثلاً فرض کنید مقنعه داشته یا پوشیدن داشته به خاطر حجابش می زنند می کشند و هیچکس اصلاً دنبال هم نمی کند واقعاً تعقیب نمی کنند در جاهای دیگر نیز همین جور در آمریکا در جاهای دیگر

و کشورهای دیگر متأسفانه همین طور است که خوب اینها مدعی حقوق بشر هستند این چنین چیزی در ایران سابقه ندارد یعنی در دوران اسلامی و جمهوری اسلامی تعرض به غیر مسلمان از سوی مسلمان ها هیچ سابقه‌ای ندارد همان جوانان حزب الهی تند و داغ هم هرگز به خودش اجازه نمی دهد که به یک غیر مسلمان تهاجم و حمله کند و مانند اینها امیدواریم ان شاء الله خدای متعال به شما ها و به ما توفیق بدهد که بتوانیم وظایفمان را انجام بدهیم و اقلیت‌های دینی با ما همکاری و هم زیستی دارند و نقش ایفا می کنند. بیانات نوزدهم اردیبهشت. ۱۳۷۹. البته ما در داخل کشورمان خوشبختانه از همزیستی ادیان گوناگون برخورداریم یهودیان مسیحیان زرتشتیان اینها هم در کنار مسلمانان و در ظل نظام اسلامی زندگی می کنند با ما همکاری و هم زیستی دارند نقش ایفا می کنند البته وظیفه هم دارن دولت اسلامی هم نسبت به آنها به عنوان شهروندان ایرانی دارای وظایفی است که این وظایف را باید انجام بدهد و انجام می دهد ما هیچ گله ای از شهروندان اقلیت‌های مذهبی خودمان نداریم. ملاحظه می کنید که وقتی تبلیغات دشمنان علیه جمهوری اسلامی شکل های موذیانة ای پیدا میکند کلیمیان ایران اعلامیه می دهند در قضیه دیگری ارامنه ایران با برخی گروه‌های دیگر مسیحی اعلامیه دادند و از جمهوری اسلامی دفاع و حمایت کردند و این جز افتخارات جمهوری اسلامی است. فتوای حضرت آیت الله خامنه ای در پاسخ به پرسش درباره حکم اهل کتاب در کشورهای اسلامی آیا اهل کتابی که در کشورهای اسلامی زندگی می کنند حکم اهل ذمه را دارند جواب آنان تا زمانی که مطیع قوانین و مقررات دولت اسلامی که در حمایت آن زندگی می کنند باشند و کاری که منافی با امان است انجام ندهند حکم معاهد را دارند حضرت آیت الله خامنه ای در پاسخ به پرسش دیگری مقصود از اهل کتاب چه کسانی است معیاری که حدود معاشرت با آنها را مشخص کند چیست جواب مقصود از اهل کتاب هر کسی است که اعتقاد به یکی از ادیان الهی داشته و خود را پیروان پیامبری از پیامبران الهی علی نبینا و آله علیه السلام بداند و یکی از کتاب‌های الهی را که بر انبیا علیهم السلام نازل شده داشته باشند مانند یهود نصارا زرتشتیها و همچنین صابئین که بر اساس تحقیقات ما اهل کتاب هستند و حکم آنها را دارند معاشرت با پیروان این ادیان با رعایت ضوابط و اخلاق اسلامی اشکال ندارد در نظام اسلامی هم حقوق شهروندی برخوردارند. دیدار نمایندگان هم وطنان مسیحی با رهبر انقلاب و قدردانی عمیق هموطنان مسیحی از برابر شدن دیه اقلیت های دینی با مسلمانان پانزدهم دی ماه ۱۳۸۲. رهبر معظم انقلاب در دیدار نمایندگان هموطنان مسیحی و شماری از اسقف های اعظم کلیسای ایران با ابراز خشنودی از احساس آرامش امنیت و اسایش اقلیت های دینی اعم از مسیحی یا یهودی، زرتشتی در ایران افزودند در نظام اسلامی همه از حقوق شهروندی برخوردارند حضرت آیت الله خامنه ای با تشکر از ابراز همدردی مسیحیان ایران در مورد زلزله بم افزودند در دوران دفاع مقدس نیز هم وطنان ارمنی و آشوری همچون دیگر قصه های ملت ایران نقش ارزنده ایفا کردند که قابل تقدیر است مقام معظم رهبری همچنین سال نو میلادی و ولادت پیامبر الهی حضرت عیسی علیه السلام را به مسیحیان تبریک گفتند در این دیدار آقای داوودیان نماینده ارامنه تهران و شمال کشور در مجلس با عرض تسلیت به مناسبت زلزله بم قدردانی عمیق هموطنان مسیحی را از برابر

شدن دیه اقلیت های دینی با مسلمانان ابراز کرد آقایان رمزی گرمواسقف کلیسای آشوری و کلدانی با کاتولیک تهران و سرکسیان اسقف اعظم کلیسای تهران نیز در این دیدار ضمن تشکر از توجه نظام اسلامی به اقلیت های دینی آمادگی هموطنان مسیحی را برای کمک بیشتر به هموطنان زلزله زده در بم اعلام کردند. مقام معظم رهبری در مناسبت های مختلف در شرح دیدگاه های خود درباره حقوق اقلیت در اسلام و نظام جمهوری اسلامی ایران پرداختند از جمله بیانات و فتاوی ایشان درباره اقلیت های مذهبی به این شرح است، بیانات در دیدار نمایندگان اقلیت های مذهبی کشور در مجلس شورای اسلامی ششم بهمن ۹۲. احکام ارتباط بین صاحبان مذاهب و ادیان بر اساس فتاوی رهبر انقلاب توهین به مقدسات سایر مذاهب حرام شرعی است.

روحانیت و حکومت ورهبری

یکی از اشکال تبلیغ دین حضور روحانیان در کنار حاکمان است زیرا تصمیم گیری های حاکمان در سرنوشت مسلمانان موثر است و تعیین صلاح و فساد جامعه به دست آنان است لذا برخلاف تصور عده ای محدود حمایت روحانیت از برخی حکومت ها در برخی از برهه های تاریخ از روی هوا و دنیا خواهی نبوده است بلکه بر اساس حس وظیفه شناسی از مسیر تاثیر گذاری بر حاکمان برای عمل به مقاصد الهی جلوگیری از انحراف حکومتها و احقاق حق مردم در کنار حاکمان حضور پیدا می کردند و به آنها مشورت می دادند بی تردید اصیل ترین جریان مبلغ دین و نماد دینداری در میان مسلمانان روحانیت است که با همراه نمودن دو بال علم و عمل در حرکت های اجتماعی و فردی خود مشعل اصلاح و ترقی را روشن نگاه داشتند آنان با جانفشانی در راه حفظ فضیلت های اسلامی و مبارزه با تاریکی های جهل و ما دیگری به کشتارگاه ها قدم گذاشته و جان خویش را فدا کردند تا توده مردم مسلمانان در مدار دینداری باقی بمانند و در گرداب مفسد فکری و عقیدتی فرونیفتند و در مسیر کسب فضائل اسلامی باقی بمانند و همیشه از سرچشمه معنویت و اسلام ناب محمدی که با انقلاب امام خمینی رحمه الله علیه حیاتی دوباره یافت بهره مند گردند بی تردید در هیچ دوره ای جز انقلاب اسلامی اتفاق نیفتاده که روحانیت تا این حد در مراتب بالای حکومتی دخیل باشند و در تصمیم گیری های مهم کشور موثر باشند و این نبود جز آنکه فرایند تشکیل حکومت بر اساس حضور روحانیت و به وسیله هدایت آنها انجام شده اما آنچه برای رهبر معظم انقلاب مهم است این است که نباید به دلیل عدم دخالت برخی از روحانیون در تصمیم گیری های نظامی و عدم حضور در مناصب دولتی شبهه آخوند حکومتی و غیر حکومتی را مطرح کرد در این باره می فرمایند هیچ خادم اسلامی نمی تواند نسبت به نظامی که بر اساس اسلام پدید آمده است با انگیزه اسلام حرکت کرده است و کار می کند بی تفاوت باشد، این دو مفهوم غلط و در واقع دو تهمت را دشمن به عنوان تاکتیک مطرح کرده است یکی طرح مسئله حکومت آخوندی است میگویند در ایران حکومت آخوندی حکومت روحانی بر سر کار است این را نوشتند گفتند ترویج کردند تکرار کردن دیگری طرح موضوع آخوند حکومتی است تقسیم آخوند به حکومتی و غیر حکومتی هدفشان از طرح این دو مفهوم انحرافی و غلط این

بود که اولاً نظام اسلامی را از پشتوانه عظیم فکری و نظری و استدلالی و علمی علمای دین محروم کنند روحانیت مسئول را روحانیت انقلابی را روحانیت حاضر در صحنه را در مقابل دشمن ها سینه سپر کرده است به خیال خودشان منزوی کنند بدنام کند یعنی آخوند یک نوع حکومتی است که این بد است منفی است ضد ارزش است یک نوعش غیر حکومتی است که این مثبت است این منزله است ۲۹. ۷. ۱۳۸۹ دیدار با طلاب و فضلا. هدف مطرح کنندگان این شبهه جدا نمودن بخشی از روحانیت از دخالت در امور حکومتی است تا دست از همکاری با سازمانها و نهادهای دولتی بردارند و نیز باعث شوند بدنه جامعه حمایت خود را از نظام بردارند لذا تأکید رهبر معظم الله به این است که گوش طلبه ها به این تفرقه افکنی ها بدهکار نباشد و با عدم توجه به این انحرافات فکری از نظام حمایت کنند چراکه رشد و گسترش فعالیت حوزه در اصلاح جامعه به وجود و حمایت های نظام اسلامی متکی است بر اساس فرمایش ایشان هیچ روحانی نمی تواند نسبت به نظامی که بر اساس اسلام پدید آمده بی تفاوت باشد و در این باره می فرمایند حوزه و روحانیت نسبت به نظام دینی بی تفاوت نیست هیچ روحانی هیچ عالم دینی خادم اسلامی نمی تواند نسبت به نظامی که بر اساس اسلام پدید آمده با انگیزه اسلام حرکت کرده و کار می کند بی تفاوت باشد نمی تواند خود را بیگانه به حساب بیاورند ۲۹. ۷. ۱۳۸۹ دیدار با طلاب در نظام جمهوری اسلامی ایران رابطه روحانیت و حکومت تعاملی و دوطرفه و هم گرایانه و حمایت کننده هر دو از همدیگر می باشد لازم می دانم برخی از نهادهای روحانیت یا مشاغلی که در راس یا پیکره آنها روحانیون هستند و در تعامل هم گرایانه با نظام اسلامی و حکومت اسلامی فعالیت دارند نام ببرم سازمان اوقاف حج و زیارت، تبلیغات، ارشاد، ستاد اقامه نماز، زکات، ائمه جمعه و جماعات، حوزه علمیه، جامعه مدرسین، جامعه روحانیون، مرکز خدمات حوزه های علمیه، قوه قضاییه و غیره رابطه تعاملی و هم گرایانه مراجع تقلید و نظام اسلامی و رهبری معظم انقلاب اسلامی دیدار هر ساله تعداد کثیری از طلاب با رهبر معظم انقلاب و ارشادات معظم له دیدار مراجع با رهبری و رهبری با مراجع در حال حاضر یعنی سال ۱۳۹۹ و در آستانه سال ۱۴۰۰ مناصب حکومتی نظام جمهوری اسلامی که در راس خود از قشر روحانی بهره مند هستند و رابطه تعاملی هم گرایانه با هم دارند، در راس حکومت رهبر معظم انقلاب حضرت آیت الله خامنه ای روحانی میباشند مجمع تشخیص مصلحت به ریاست آیت الله جنتی رئیس قوه مجریه حجت الاسلام روحانی ریاست قوه قضاییه حجت الاسلام رئیسی البته و صد البته سیاست روا دارانه با برخی از روحانیون منتقد مثل آیت الله منتظری، جریانات منتسب به انگلستان، شیرازی ها، روحانی ها، از سیاست ها و مناسبات تعاملی حضرت آیت الله عظمی امام خامنه ای با روحانیت می باشد.

این که مدل جمهوری اسلامی به عنوان یک نظام دینی برآمده از جامعه ای شیعی است تردید وجود ندارد اما این ادعا که ایران در پی شیعه نمودن ملت های منطقه و مقابله با اهل سنت و دیگر ادیان الهی می باشد، جای سوال و تأمل است.

اقدامات چهل ساله تهران در حوزه داخلی و خارجی و سیاست مذهبی ما

۱- سیاست انصاف و عدالت با سایر ادیان، (همگرایی) ایرانیان غیر مسلمان در سایه حکومت دینی با امنیت و آسایش زندگی می‌کنند، فرموده مقام معظم رهبری در حکومت اسلامی تعرض به غیر مسلمان هیچ سابقه ای ندارد همان جوان حزب اللهی تند و داغ هم هرگز به خودش اجازه نمی‌دهد که به یک غیر مسلمانی تهاجم و حمله بکند ایشان با اشاره به عدم آزادی و امنیت جانی مسلمان در کشورهای اروپایی و آمریکا ریشه این رویکرد جمهوری اسلامی را آموزه‌های اسلامی دانستند و می‌فرمایند ما از اسلام آموختیم که باید با پیروان ادیان دیگر با انصاف و عدالت برخورد کرد این حکم اسلام به ما است. (همگرایی) ۲- مبارزه با سایر فرق مذهبی دستساخت و جعلی، هر چند جمهوری اسلامی برای ادیان الهی فضای امن و آرامی هست اما سیاست‌ها مذهبی کشورمان در خصوص ادیان و فرقه‌های جدید الطهور شکل دیگری دارد، فرق جعلی بدون توجه به فلسفه ادیان الهی به منظور پیشبرد اهداف سیاسی امنیتی انگلیسی صهیونیستی دولت‌های غربی به وجود آمده‌اند در نگاه جمهوری اسلامی اساساً یک جریان دینی به شمار نمی‌روند. فرقه ضاله بهائیت که نطفه نامشروع آن حاصل همکاری سرویس‌های امنیتی انگلیسی صهیونیستی است سال‌هاست تلاش دارد تا در چهره یک جریان مذهبی اقدامات خود را در ایران توسعه دهد اما جمهوری اسلامی بدون هیچگونه مماشات و پنهان‌کاری بنیان بهائیت را مورد سوال قرار داده و با اقدامات امنیتی فرهنگی در داخل کشور مقابله می‌نماید (تقابل) ۳- تاکید بر گفتمان وحدت محور اصلی سیاست داخلی و خارجی جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک دولت شیعی در قبال مذاهب چهارگانه اهل سنت تاکید بر گفتمان وحدت گرایی است رهبر انقلاب اسلامی که بیشتر، نیز فتوای حرمت اهانت به بزرگان اهل سنت را اعلام کرده بودند، ریشه بسیاری از مشکلات جامعه اسلامی را تفرق و چنددستگی میدانند. (تعامل همگرایی) اشاره به ثمرات گفتمان وحدت، ما مسلمان‌ها خیلی از هم فاصله گرفته ایم در این زمینه تلاش متأسفانه موفق انجام دادند که مسلمان‌ها را دل‌های گروه‌های مسلم را از یکدیگر جدا کنند امروز به وحدت احتیاج بیشتر داریم اگر ما باهم باشیم کشورهای اسلامی، ملت‌های مسلمان سنی و شیعه و فرق مختلف تسنن و تشیع و دل‌هایمان با هم صاف باشد نسبت به یکدیگر سوء ظن نداشته باشیم سوء نیت نداشته باشیم به یکدیگر اهانت نکنیم ببینید در دنیا چه اتفاقی خواهد افتاد چه عزتی برای اسلام درست خواهد شد. وحدت، وحدت، وحدت.

همانطور که گفته شد این وحدت گرایی با مذاهب اصلی اهل تسنن بود و تفکرات وهابی را که حتی مورد قبول اهل سنت نیست در بر نمی‌گیرد، از این روست که نمی‌توان انتظار داشت که ایران بدعتی به نام وهابیت را در دایره وحدت طلبی خود ببیند حمایت از همه جریان‌های معارض رژیم صهیونیستی چون رژیم جعلی و سفاک و ظالم اسرائیل در تعارض آشکار با ارزش‌های انقلاب اسلامی است و ما اسرائیل را غده سرطانی می‌دانیم هر گروه چه شیعه چه سنی مخالف این رژیم باشد

مورد حمایت ما می باشد. (تقابل) تهران به دور از تعصبات مذهبی برخی دولت های منطقه از گروه های سنی مذهب همچون حماس و جهاد اسلامی به شدت حمایت کرده است که محور مقاومت می باشند.

کنترل و مهار گروههای شیعه لندنی

کنترل و مهار گروهها و جریانات شیعی و تفرقه افکن و افراطی ای که به عنوان (شیعه لندنی) شهرت پیدا کردند این گروه که خبرهایی از ارتباط غیر مستقیم آنها با سرویس های امنیتی فرا منطقه ای نیز منتشر شده بدون توجه به ضرورت وحدت در مواجهه با جبهه کفر تنها درصدد ایجاد نفرت های مذهبی و اختلافات دینی هستند. جمهوری اسلامی در چارچوب راهبرد کلان خود نمی تواند نسبت به این گروه های حاشیه ای بی تفاوت باشد بلکه بر خود فرض می داند تاثیرات مخرب این عناصر را با صرف هزینه های مادی و معنوی تا حدی مهار کند. (تقابل و رواداری)

تقویت تمام گروه های مذهبی مخالف نظام سلطه

از مواردی که جمهوری اسلامی اجازه نمی دهد تا خط کشی های مذهبی مانع حمایتش از جریان های دینی و مذهبی دیگر شود نقطه ای که یک گروه مسلمان یا غیر مسلمان شیعه یا سنی در مقابل نظام سلطه قد علم می کند تجربه چهار دهه نشان می دهد که جمهوری اسلامی با توجه به جهت گیری کلی خود در این زمینه از گروههای غیر شیعی و حتی غیر اسلامی مخالف نظام سلطه حمایت شایانی کرده است. (تقابل)

نتیجه

هر چند دین اسلام مذهب شیعه باور و اعتقاد ایران و ایرانی است اما جهت گیری مذهبی در ایران فراتر از تعصبات و جمود فکری است نظر رهبر انقلاب حضرت آیت الله العظمی امام خامنه ای فضای امنیت و آسایش برای تمام پیروان ادیان و مذاهب الهی می باشد طبق نظر امام و رهبری میدان منازعه اختلاف مذهبی میان شیعه و سنی نیست بلکه میان دو جبهه مستضعفین و مستکبرین میباشد مقام معظم رهبری می فرماید کمکی که جمهوری اسلامی به برادران خود در دنیای اسلام تا امروز کرده است اغلب کمکی بوده که به برادران اهل سنت کرده است.

آیه شریفه قرآن کریم (تعالو الی کلمه سوا بیننا و بینکم الا نعبد الا الله ولا نشرک به شیئا) ال عمران آیه ۶۴. آن وقت فرقه های مسلمان با خدای واحد، پیغمبر واحد، قرآن واحد، قبله واحد، عبادت واحد، اینهمه مشترکات و مسلمات چند موضوع مورد اختلاف را وسیله قرار بدهند برای دشمنی این خیانت نیست، این غرض ورزی و غرض ورزان و غفلت غافلان نیست، هر کسی که در این زمینه تقصیری بکند پیش خدای متعال مواخذ است چه شیعه باشد چه سنی به خیال خود دارد از شیعه دفاع می کند در مقابل اهل سنت این دفاع از شیعه نیست اگر باطنش را بخواهید این دفاع از امریکا و صهیونیست هاست.

با شعار وحدت دو نکته حائز اهمیت است رفع اختلافات و تناقض ها و درگیری ها و تضادها-- زمام و مبداهمه و یا قسمت اعظم این تعارض ها و تناقض ها، سرنخ اختلافات در تمام بلاد اسلامی، دست قدرت هاست.

اختلاف به معنای دشمنی نیست، فتاوی فقهای شیعه در مواردی ۱۸۰ درجه با هم اختلاف دارد اما لزومی ندارد به هم بدگویی کنند.

دیدار روحانیون

عدم وحدت مساوی است با تسلط استعمارگران در هم شکسته شدن معنویت و شکوه مسلمانان، اختلاف و تفرقه میان امت اسلامی موجب می شود که معنویت، طراوت قدرت، شکوه و عظمت ائتلاف ملی شما را درهم بشکند قرآن می فرماید (و تذهب ریحکم) سوره انفال آیه ۴۶ ضعف و ذلتی که مسلمانان دنیا دچار آن شده اند ناشی از تفرقه و اختلاف است اگر مسلمانان متحد بودند فلسطین اینطور نمی شد بوسنی آنطور نمی شد تاجیکستان اینطور نمی شد مسلمانان اروپا آنطور در محنت زندگی نمی کردند مسلمانان در آمریکا آنطور مورد زورگویی قرار نمی گرفتند. کسانی که احساسات ناسیونالیستی را در ملت های اسلامی تزریق کردند شاید نظربدی نداشتند اما توجه نکردند که تزریق چنین احساساتی به قیمت از هم گسیختگی ملت های یکپارچه تمام میشود، پان عربیسم، پان ایرانیسم، بان ترکیسم.

ملی گرایی افراطی و روشنفکران وابسته، اختلافات فرقه ای توسط علمای سوء و نویسندگان مزدور، اختلافات قومی و ملی ناشی از ملی گرایی افراطی توسط روشنفکران تسلیم در برابر قدرت های مداخله گر، تسلیم در برابر فرهنگ فاسد غرب و حتی ترویج آن با انگیزه های سیاسی یا عقیدتی سلطه آمریکا حضور دولت غاصب صهیونیست در قلب منطقه اسلامی ترویج جدایی دین از سیاست و معرفی اسلام به عنوان یک تجربه فردی، جهالت تعصب و نگاه به گذشته.

سیاست تفرقه برای دشمنان اسلام از هر جنگ نظامی یا حرکت سیاسی و چالش اقتصادی با صرفه تر است این برای آنها از هر جنگ نظامی و حرکت سیاسی و چالش اقتصادی با صرفه تر است اگر بخواهیم به وحدت برسیم باید خودمان را از گذشته جدا و قیچی کنیم وحدتی که باهم برادر باشیم و احساس برادری باشد وحدت یعنی پیروان دو مذهب باهم برادر باشند و احساس برادری کنند نه اینکه شیعه سنی شود یا سنی شیعه شود وحدت یعنی حق اسلامی برگردن هم داشتن احترام متقابل. تکرار درگیری و خونریزی گذشته خطاست باید قیچی شود جدا بشود.

کج سلیقگی و کج فهمی برخی مسلمانان از حال هم خبر نداریم درباره هم توهمات میزنیم درباره عقاید هم تفکرات هم دچار اشتباه می شویم اینها مانع اتحاد می شود دشمنان به شدت بر سوء تفاهم ها دامن می زنند افرادی هم بازیچه این بازی دشمن قرار می گیرند دشمن به دنبال این حرف غلط نقشه کلی خود را پیاده می کند و شکاف را بین برادران زیاد میکند.

غفلت مسلمانان و سست عنصری زمامداران باید مراقب بود که نفوذی های دشمن پرچم های اختلاف را بلند نکند هر پرچم اختلافی که بلند شد آن را متهم کنید که نفوذی دشمن است هر چند خودش نداند موانع وحدت استکبار جهانی، امپریالیسم و صهیونیست ها پول نفت فلان کشور را خرج انتشار کتابی در رد تشیع میکنند هفته وحدت را با جدیت هم دستگاهها و هم مردم و علمای شیعه برگزار کنند و نشانه برادری قرار دهید عواملی که اختلاف افکنی می کنند نه شیعه هستند نه سنی نه

مقدسات شیعه را قبول دارند و نه مقدسات سنی را. تخریب بارگاه امامین عسکریین جلوی چشم آمریکایی‌ها و تسلط آنها بر شهر رخ داد انگلیسی‌ها متبحر ترند با رموز کار آشنا تر که چگونه میشود سنی را علیه شیعه و شیعه را علیه سنی تحریک کرد آنکس که ندای تفرقه بین شیعه و سنی را سر می دهد و به بهانه مذهب می خواهد و وحدت ملی را به هم بزند چه شیعه باشد چه سنی مزدور دشمن است چه بداند چه نداند. جمع مردم کردستان پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری.

منابع

۱. ابن منظور محمد بن مکرم لسان العرب جلد ۱ صفحه ۷۵۶
۲. شرتونی لبنانی اقرب الموارد فی فصیح العربیه و شوارد جلد ۳ صفحه ۶۴۴ تهران ۱۴۱۶ قمری معجم الوسیط جلد ۲ صفحه ۶۲۸
۳. دهخدا علی اکبر لغتنامه جلد ۵ صفحه ۶۷۹۵
۴. جعفری محمدرضا فرهنگ فشرده انگلیسی به فارسی صفحه ۶۲۱

